

Sectie België-Slowakije

18-20 maart 2013

Bezoek aan de Slowaakse Nationale Raad

Op initiatief van senator Cindy Franssen werd een delegatie samengesteld om van maandag 18 tot woensdag 20 maart 2013 een bezoek te brengen aan de Slowaakse Nationale Raad.

Delegatie

- Cindy Franssen (CD&V), hoofd van de delegatie,
- Danny Pieters (N-VA)
- Louis Siquet (PS)
- Fauzaya Talhaoui (sp.a)

Als administratief secretaris fungeerde Serge De Ryck. Ter plaatse werden de praktische zaken alsook de ontmoetingen geregeld door dhr. Walter Lion, de Belgische ambassadeur in Slowakije, en zijn assistente Christine Bollaers.

Programma

Het programma behelsde onder meer :

- een bezoek aan een in Slowakije gevestigd Belgisch bedrijf,
- een briefing over de sociaaleconomische en politieke toestand door de Belgische ambassadeur,
- een lunch aangeboden door de Slowaakse Vriendschapsgroep voor de Benelux, en tot slot :
- twee gedachtewisselingen, a) een eerste met de heer Rudolf Chmel, voorzitter van de commissie voor de rechten van de mens en van de minderheden, en b) een tweede met een delegatie van de commissie voor buitenlandse betrekkingen, voorgezeten door de heer Frantisek Sebej.

Bezoek aan Bekaert (Sladkovicovo)

Bekaert, dat industriële walsdraden verwerkt tot fijne staaldraad die op zijn beurt in allerlei andere producten – zoals bijvoorbeeld autobanden, bouwproducten of snijkabels – worden verwerkt, stelt wereldwijd zo'n 27000 werknemers tewerk in 120 landen. In Slowakije telt het twee vestigingen, een gloednieuwe in Sladkovicovo, geleid door de heer Marc Gombeer, en een andere – verworven via een overnamebod – in Hlohovec, geleid door de heer Olivier Cardon.

Beide vestigingen samen tellen zo'n 2000 werknemers.

Sedert 2001 heeft Bekaert in Slowakije circa 250 miljoen euro geïnvesteerd.

Bekaert werd opgericht in 1880 en vestigt zich wereldwijd, behalve in Afrika, zo dicht mogelijk bij zijn afnemers. Het bedrijf hanteert als leidraad de zogeheten « duurzame rendabele groei ». Het zet vooral in op veiligheid, innovatie en kwaliteit. Ruim één derde van de klanten behoort tot de automobielnijverheid, één vierde is actief in de bouwnijverheid, maar Bekaert levert ook voor meer dan één tiende aan de energiesector.

Qua gekwalificeerd personeel is er in Slowakije een overaanbod aan ingenieurs uit de omliggende universiteiten maar een tekort aan machineprogrammeurs en financiële experts.

Het gemiddelde bruto uurloon van een werknemer schommelt tussen acht en tien euro.

Briefing door de ambassadeur

Dhr. Walter Lion, de Belgische ambassadeur in Bratislava, legt uit welke taken een zogeheten « eenmanspost » als die in Bratislava allemaal vervult. Er zijn zo'n tweehonderd Belgen ingeschreven maar het werkelijk aantal Belgen schommelt tussen vijf- en zeshonderd.

Slowakije bekleedt qua groei de tweede plaats in de Europese Unie.

De macro-economische Ausgangssituatie van Slowakije kan in de context van de huidige crisis van de euro als gezond worden omschreven. Slowakije is het enige land van de Visegradgroep (die ook nog Polen, Tsjechië en Hongarije omvat) dat tot de eurogroep behoort. De banksector kent geen bijzondere moeilijkheden en de staatsschuld overschrijdt net de 50 %-grens van het jaarlijks bruto binnenlands product.

Bedrijfseconomisch creëert dit een gunstig uitgangspunt. Zo hebben in het verlengde van twee privatiseringsgolven Belgische bedrijven geïnvesteerd in Slowakije: benevens Bekaert kan ook Carmeuse, een bedrijf dat kalk- en kalksteenmijnen ontgint, worden vermeld, gevolgd door een aantal kmo's, voornamelijk actief als toeleveringsbedrijven van de automobielnijverheid, een industrietak waar Slowakije zowat de rol van België heeft overgenomen.

Sociaaleconomisch valt de 14 % werkloosheid op, vooral bij de jeugd. Dat percentage neemt in het oosten van het land nog grotere proporties aan. Ondanks de centrale ligging van Slowakije is de grensarbeid naar Oostenrijk en Duitsland – nochtans open verklaard in mei 2012 – eerder beperkt. Slowakije heeft een industrieel verleden, onder meer in de wapenindustrie, maar is er qua landbouw belabberd aan toe. Dat ligt voor een stuk aan de uit de communistische tijd stammende kolchozestructuur, maar ook aan het feit dat veel vruchtbaar land braak ligt en de plaatselijke producten vaak duurder zijn dan geïmporteerde land- en tuinbouwproducten.

De uitvlagging van transportbedrijven die Slowaakse chauffeurs tegen lagere arbeidsvoorwaarden tewerkstellen voor binnenlands vervoer in een andere lidstaat van de Europese Unie wordt door de sociale inspectie en de Belgische vakbonden opgevolgd. In Roemenië en Bulgarije worden evenwel meer misbruiken geconstateerd.

De handelsbalans met Slowakije is min of meer in evenwicht en schommelt net onder het miljard euro.

De relaties met de Belgische Gemeenschappen en Gewesten zijn beperkt en vaak weinig operationeel.

Op cultureel vlak zou de uitwisseling van kunstenaars en performers, traditioneel een manier voor een gemeenschap om internationale uitstraling te hebben, beter kunnen.

Op politiek vlak dient te worden vermeld dat de vorige regering gevallen is over de kwestie van steun aan Griekenland. Gemiddeld bedroeg die steun meer dan een Slowaaks maandinkomen, waardoor op weinig begrip van de publieke opinie kon worden gerekend.

De vorig jaar aangetreden regering wordt geleid door Robert Fico van de socialistische SMER, die bij de recente verkiezingen in 2012 de absolute meerderheid behaalde in de 150 leden tellende Slowaakse Nationale Raad. De regering voert een pro-Europese koers en bereidt het eerste Europese Voorzitterschap in 2016 voor. Er zijn ook twee christendemocratische partijen (de SDK, geleid door een voormalig premier, en de KDH, geleid door een voormalig eurocommissaris), één liberale partij en een gematigde Hongaarse minderheidspartij (Most-Hid) vertegenwoordigd in de Nationale Raad. Er is geen groene partij actief in het politieke spectrum, wat zich concreet vertaalt in een achterstand in milieu-investeringen. Die zijn des te belangrijker als men weet dat Slowakije qua energievoorziening sterk afhankelijk is van de Russische olie- en gastoevoer en van atoomcentrales.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat, vooral in het oosten van het land, de Roma's ongeveer één tiende van de bevolking uitmaken. Ze hebben een slecht imago maar Europese druk zorgt ervoor dat op het gebied van opvoeding, huisvesting en werkgelegenheid projecten worden opgezet, waarvan de kans op succes evenwel ook afhangt van de betrokkenheid van deze minderheidsgroep zelf. Slowakije vormt geen multiculturele samenleving, wat onder meer tot uiting komt in algemeen verspreid onbegrip tegenover anders geaardheid maar ook gendergelijkheid. Zelfs voor het samenlevingscontract bestaat geen draagvlak, noch in de regering, noch in de oppositie.

Lunch met de Vriendschapsgroep voor de Benelux

Van links naar rechts: dhr. Walter Lion, senator Cindy Franssen, senator Louis Siquet, de heer Julius Brocka (van de christendemocratische KDH), senator Fauzaya Talhaoui, de heer Juraj Droba (van de liberale SaS, voorzitter van de Vriendschapsgroep voor de Benelux, destijds eerste Tempusstudent die in het begin van de negentiger jaren één jaar aan de Gentse Universiteit studeerde), senator Danny Pieters. Niet op de foto: Ladislav Kamenciky (van de regeringspartij SMER) en Martin Poliacik (van de liberale SaS)

Ontmoeting met de heer Rudolf Chmel, voorzitter van de commissie voor de rechten van de mens en van de minderheden

De heer Rudolf Chmel, geboren in 1939, heeft vele functies bekleed.

Van 1982 tot 1989 was hij secretaris van de Tsjechoslowaakse Schrijversbond. Van 1990 tot 1992 vertegenwoordigde hij de Tsjechische en Slowaakse Bondsstaat in Hongarije. Van 2002 tot 2006 was hij minister van Cultuur. Van 2010 tot de jongste verkiezingen was hij vicepremier belast met de rechten van de mens en van de minderheden. Hij is thans ondervoorziter van Most-Hid, de Hongaarse minderheidspartij.

De heer Chmel stelt dat de focus van de commissie die hij voorzit slechts in tweede instantie ligt op de minderheden. In België zijn de minderheden gestructureerd als gemeenschappen. Er is wetgeving over het taalgebruik van Hongaars en Slowaaks in de gemeentes waar minstens één vijfde Hongaars is en in het door de gemeentes georganiseerde onderwijs. Voor holebi's, ouderen en gehandicapten bestaat geen specifieke wetgeving maar wordt verwezen naar het algemeen antidiscriminatiebeginsel. De rechten van holebi's zijn taboe, zowel voor de conservatieven als voor de sociaaldemocraten. Ze worden alleen door een minderheid van de liberale partij op de agenda geplaatst. De huidige regering heeft gemeend de post van vicepremier, die belast was met de rechten van de mens en van de minderheden, te moeten afschaffen omdat volgens de huidige premier zich hieromtrent geen problemen meer stelden.

De twee voornaamste minderheden zijn de Hongaren – die zo'n 10 % van de Slowaakse bevolking vertegenwoordigen en om historische redenen, na het uiteenvallen van de Oostenrijks-Hongaarse monarchie, toen de grenzen nog niet duidelijk waren vastgelegd, in het gebied zijn gebleven dat vandaag tot Slowakije behoort – en de Roma's, die eveneens zo'n 8 % van de bevolking uitmaken en voornamelijk in het oosten van het land gevestigd zijn. Zelf beweren de Roma's maar met tachtig- à negentigduizend te zijn omdat ze zichzelf niet altijd als dusdanig beschouwen, terwijl hun werkelijke aantal tussen vier- en vijfhonderdduizend schommelt.

Ingevolge de toekenning van de Hongaarse nationaliteit aan Hongaren buiten Hongarije, waardoor ze zelfs kunnen verkozen worden in het Hongaarse parlement, is de relatie met dit laatste land tot onder het vriespunt gedaald. De Slowaakse regering verwerpt de aldus bekomen dubbele nationaliteit omdat dit de relaties tussen twee naburige landen danig kan verstoren.

Alle pogingen om de Roma's, die vaak in menonwaardige omstandigheden leven en die ook nog eens het hoogste geboortecijfer hebben, beter te integreren zijn tot dusver mislukt. De Roma's in het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en België worden in die landen beter opgevangen dan in Slowakije. Wellicht is dat ook te wijten aan het feit dat de meest dynamische individuen zich naar het buitenland begeven. Daarna keren ze terug en zijn er doorgaans beter aan toe dan diegenen die hun geluk nooit elders zijn gaan zoeken. Niet-gouvernementele organisaties en de Europese Commissie zijn de enige instanties die met wisselend succes projecten opzetten. De Slowaakse Nationale Raad heeft in deze zelfs een gevolmachtigde benoemd, maar concreet werd alsnog weinig of niets ondernomen.

Gedachtewisseling met leden van de commissie voor buitenlandse betrekkingen, voorgezeten door de heer Frantisek Sebej

Senator Louis Siquet schetst het verschil tussen een samenwerkingsverband van staten zoals de Benelux en Visegrad, enerzijds, en de veel talrijkere grensoverschrijdende euregio's anderzijds. Hij wijdt uit over de samenstelling en de werking van het Beneluxparlement.

Om grensoverschrijdende politie- en noodinterventies mogelijk te maken, heeft de Benelux een belangrijke rol gespeeld.

Van links naar rechts:
assistente, Jozef Miklosko (van de christendemocratische KDĤ),
Juraj Blanař (van de regeringspartij SMER), Frantisek Sebej (van de
Hongaarse minderheidspartij Most-HĤd), Juraj Droba (van de liberale SaS)
en nog een assistente

Senator Pieters onderstreept het belang van een permanent secretariaat en van de vertegenwoordiging van zowel de regeringsmeerderheid als de oppositie. De samenwerking bereikt niet altijd hetzelfde peil maar ze bestaat tenminste. Vooral in de internationale context kan een entiteit als de Benelux, net als Visegrad trouwens, belangrijk zijn om strategische allianties aan te gaan.

Senator Tahlaoui wijst ook op verschillen, inzake het verschillend drugsbeleid van Nederland en België bijvoorbeeld. In veel gevallen neemt de Europese Unie de coördinerende rol over.

Senator Franssen ten slotte pleit voor een Europees beleid dat ook op sociaal vlak inzake werkloosheid en sociale zekerheid een rol van betekenis zou krijgen.

Ambassadeur Lion wijst erop dat de Benelux de bakermat is geweest van de Europese Gemeenschap. Nederlanders en Belgen hebben een gemeenschappelijke marine. Ook op het vlak van de energievoorziening is een gemeenschappelijke elektriciteitsmarkt gecreëerd samen met Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Eenzelfde gemeenschappelijk project staat op stapel voor gas : Nederland heeft gas, België pijpleidingen. Drie jaar geleden werd het Beneluxverdrag herschreven om één- à tweejarige actieplannen mogelijk te maken.

Voorzitter Frantisek Sebej maakt het verschil met de Visegradgroep duidelijk. Er zijn alleen gemeenschappelijke commissies en een financieringsorgaan, vooral op het gebied van onderwijs en cultuur. Voor het overige werd de Visegradgroep opgericht om het lidmaatschap van de Europese Unie en de Navo te bevorderen. Eens dit doel bereikt, heeft Visegrad aan belang ingeboet. Met Hongarije blijven de relaties uiterst gespannen omwille van de dubbele-nationaliteitskwestie. De dubbele nationaliteit hoeft geen probleem te zijn voor bijvoorbeeld Slowaken die de Amerikaanse nationaliteit of de nationaliteit van een ander overzees land willen verwerven, maar wel als het naburige staten betreft. De inschatting van de voorzitter is dat de samenwerking met de omliggende landen nooit het niveau zal bereiken van de samenwerking binnen de Benelux. Toch is het juist dat Visegrad, door binnen de Europese Unie zestig miljoen ingezetenen te vertegenwoordigen, een groter soortelijk gewicht heeft.

De gedachtewisseling spitst zich vervolgens toe op de verschillen van de onderscheiden kiessystemen. België heeft een proportioneel tweekamerstelsel maar de Senaat wordt weldra hervormd en zal slechts nog zijn zeg kunnen doen over grondwettelijke materies, bijzondere wetten en internationale verdragen. Slowakije heeft een proportioneel eenkamerstelsel maar de president wordt via een meerderheidsstelsel verkozen. Een presidentieel veto kan door een gewone meerderheid in de Nationale Raad worden geneutraliseerd. Er is slechts één kiesomschrijving : het hele grondgebied van Slowakije.

Ten slotte komt de eurocrisis ter sprake. Van beide zijden worden de voorwaarden en hervormingen ter sprake gebracht die nodig zijn opdat de euro zou kunnen blijven voortbestaan. Zowel de democratie – doordat de crisis extremistische partijen bevoordeelt – als de demografie – doordat het geboortecijfer daalt en dus steeds minder mensen een steeds ouder wordende bevolking moeten ondersteunen – komen door de aanslepende crisis in gevaar.